

Inhoud

	Blz.
1. OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	5
1.1 Doel	5
1.2 De steekproef	5
1.3 De methode	7
1.3.1 Algemeen	7
1.3.2 De bescheiden	7
1.3.3 De berekende kosten en opbrengsten	7
1.3.4 De balans	8
1.3.5 De gebruikte begrippen	9
1.4 De groepering van de bedrijven	10
2. DE BEDRIJFSUITKOMSTEN	11
2.1 Het grondgebruik	11
2.2 De arbeidsbezetting	11
2.3 De bedrijfsresultaten	12
2.3.1 Per bedrijf	12
2.3.2 Per ha boomkwekerij	13
2.4 De spreiding van de kosten en de opbrengsten per are boomkwekerij	13
2.5 De spreiding van het ondernemersoverschot in procenten van de kosten (rentabiliteit)	15
2.6 Vergelijking met het voorafgaande jaar	17
2.7 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer	19
2.8 De spreiding van de arbeidsopbrengst, het inkomen en de besparing	20
3. DE FINANCIERING	21
3.1 De herkomst van de middelen	21
3.2 De besteding van de middelen	21
3.3 De balans	22
3.3.1 Activa	22
3.3.2 Passiva	22
3.4 De toename van het eigen vermogen van 30-4-1983 tot 30-4-1984	23
3.5 De spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 30 april 1984	23
3.6 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30-4-1984	24
3.7 De spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	24
3.8 Bedrijven met een relatief zeer gunstige, gunstige of matige financiële positie	24

INHOUD (vervolg)

Blz.

BIJLAGEN

1.	Grondgebruik over 1983/84	32
2.	Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1983/84	33
3.	Bedrijfsresultaten over 1983/84	34
4.	Spreiding van het ondernemersoverschot in % van de kosten	35
5.	Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1983/84	36
6.	Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en van het totaal-inkomen van de ondernemer	37
7.	Spreiding van de besparing	38
8.	Herkomst van de middelen	39
9.	Besteding van de middelen	40
10.	Balans per 30 april 1984	41
11.	Samenstelling van het vreemde vermogen per 30 april 1984 en de vermogensvergelijking	42
12.	Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 30 april 1984	43
13.	Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30-4-1984	44
14.	Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in % van de kosten	45
15.	Bedrijfsresultaten (gemiddeld per bedrijf) en het inkomen, de gezinsbesteding en de besparing (gemiddeld per ondernemer) over de jaren 1980/81 t/m 1983/84	46
16.	Herkomst en besteding van de middelen en de balansen per 30 april over de jaren 1980/81 t/m 1983/84	47

1. Opzet en methode van het onderzoek

1.1 Doel

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in het niveau en de ontwikkeling van de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag alsmede de vermogenspositie. Het onderzoek wordt uitgevoerd in acht takken van tuinbouw, te weten:

1. groenteteelt onder glas;
2. snijbloemeteelt onder glas;
3. potplantenteelt onder glas;
4. champignonteelt;
5. fruitteelt;
6. groenteteelt in de open grond;
7. boomkwekerij;
8. bloembollenteelt.

Van de onder 1 t/m 5 genoemde takken van tuinbouw worden ramingen van de rentabiliteit gemaakt die in de laatste maanden van het desbetreffende boekjaar of afzetseizoen worden gepubliceerd. Deze ramingen worden gevolgd door "voorlopige cijfers" van de rentabiliteit die worden opgenomen in het "Landbouw-Economisch Bericht". Deze publikatie verschijnt een half jaar na afsluitdatum van het boekjaar. De cijfers in dit rapport hebben een definitief karakter en zijn gebaseerd op boekhoudingen die door het LEI zijn samengesteld. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de algemene opdracht van het Ministerie van Landbouw en Visserij en het bedrijfsleven om jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken.

1.2 De steekproef

De steekproeven ten behoeve van dit onderzoek worden eenmaal in de vijf jaar vernieuwd en tussentijds bijgesteld. De steekproef van de boomkwekerij in het kwekerscentrum van Boskoop e.o. is m.i.v. het boekjaar 1978/79 vernieuwd. De boomkwekerij in Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg is met ingang van het boekjaar 1979/80 voor het eerst in het onderzoek betrokken. Beide steekproeven zijn gebaseerd op de Landbouwtelling 1977. De populatie - waaruit de steekproef voor de boomkwekerij is samengesteld - heeft betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 70 en meer sbe;
- c. die niet met een tuincentrum zijn verbonden;
- d. die geen of nauwelijks handel in boomkwekerij bedrijven;

- e. met 60% en meer op basis van sbe aan boomkwekerijgewassen en/of vaste planten.

Aan deze criteria voldeden - in voornoemde gebieden - 1145 bedrijven met een oppervlakte boomkwekerijgewassen in de open grond van 2.442 ha.

De bedrijven zijn met zeven verschillende steekproefpercentages in de steekproef vertegenwoordigd, te weten:

- a. 5,8% voor bedrijven met 70-160 sbe in Boskoop e.o.;
- b. 10,8% voor bedrijven met 160-340 sbe in Boskoop e.o.;
- c. 23,8% voor bedrijven met 340-750 sbe in Boskoop e.o.;
- d. 3,6% voor bedrijven met 70-160 sbe in de overige gebieden;
- e. 7,7% voor bedrijven met 160-340 sbe in de overige gebieden;
- f. 16,9% voor bedrijven met 340-750 sbe in de overige gebieden;
- g. 38,7% voor bedrijven met 750 sbe en meer in de overige gebieden.

Hieruit blijkt dat de "grote" bedrijven sterker in de steekproef zijn vertegenwoordigd dan de "kleine" bedrijven 1). Bij de vaststelling van voornoemde steekproefpercentages is er rekening mee gehouden dat bij de werving niet alle bedrijven geschikt zouden zijn. Vanuit de Landbouwtelling zijn niet alle kenmerken van het bedrijf af te lezen, waardoor een aantal bedrijven niet in het onderzoek kon worden betrokken. Als ongeschikte bedrijven voor het onderzoek werden aangemerkt:

- a. bedrijven met te veel handel;
- b. bedrijven met een tuincentrum;
- c. te kleine bedrijven;
- d. die gemengd waren met andere takken van bedrijf of beroep.

Deze ongeschiktheid voor het onderzoek, kon pas (volledig) bij de werving van de bedrijven worden vastgesteld.

Uiteindelijk konden in het boekjaar 1983/84 57 bedrijven in het onderzoek worden betrokken. Deze bedrijven vertegenwoordigen een populatie van 682 bedrijven met een oppervlakte boomkwekerijgewassen (in de open grond) van 1.772 ha. De landelijke oppervlakte met boomkwekerijgewassen (in de open grond) bedroeg in 1983 6.013 ha. Met dit onderzoek wordt hiervan slechts 29% gerepresenteerd 2).

- 1) Op eerstgenoemde bedrijven is de bijdrage aan de totale productie veel groter dan van laatstgenoemde bedrijven. Ervan uitgaande dat slechts een beperkt aantal bedrijven per tak van tuinbouw in het onderzoek kan worden opgenomen, wordt door deze werkwijze de betrouwbaarheid van de cijfers vergroot. Rekenkundig zijn de verschillen in de steekproefpercentages geëlimineerd door voor elk steekproefpercentage een wegingsfactor vast te stellen. De wegingsfactor is gelijk aan 100 gedeeld door het steekproefpercentage.
- 2) De populatie waarop de steekproef is gebaseerd is beschreven in LEI-publikatie "Interne Nota No. 240".

1.3 De methode

1.3.1 Algemeen

Voor alle deelnemende bedrijven is een bedrijfseconomische boekhouding samengesteld, dit betekent dat de arbeid van de ondernemers en de gezinsleden is gewaardeerd en toegevoegd aan de kosten. Eveneens zijn onder de kosten opgenomen de - op bedrijfseconomische basis - berekende afschrijving op de duurzame slijtende produktiemiddelen en de rente over het geïnvesteerde vermogen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn niet te vergelijken met de inkomens en vermogens die op basis van de fiscale wetgeving worden vastgesteld. Bij de vaststelling van de nieuwwaarde van de duurzame slijtende produktiemiddelen is rekening gehouden met de aanspraak 1) op WIR-premie. Dit betekent dat de bedrijfseconomische waarde van alle duurzame slijtende produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde minus de aanspraak op WIR-premie. Dit geldt ook voor de berekende aanwas, de afschrijving en de rente m.b.t. de duurzame slijtende produktiemiddelen.

44% van de bedrijven heeft gekozen voor de "ondernemersregeling" in de zin van de wet op de omzetbelasting; dit betekent dat voor deze bedrijven de kosten, de opbrengsten, de investeringen en de waardering van de duurzame slijtende produktiemiddelen exclusief omzetbelasting zijn opgenomen. Voor de resterende bedrijven die onder de "Landbouwregeling" vallen is alles inclusief omzetbelasting opgenomen.

1.3.2 De bescheiden

De betaalde kosten en de ontvangen opbrengsten zijn voor een groot deel ontleend aan de kas- en bankbescheiden, de loonstaten en de rekeningen van toeleveringsbedrijven of anderen die diensten hebben verleend. Dit geldt eveneens voor investeringen in duurzame produktiemiddelen, het aantrekken of aflossen van vreemd vermogen, het ontvangen van subsidies, enz.

1.3.3 De berekende kosten en opbrengsten

De afschrijving op de duurzame slijtende produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde minus aanspraak op WIR-premie waarbij rekening is gehouden met de economische levensduur en het waardeverloop van de objecten.

De rente over het geïnvesteerde vermogen is bepaald op 7,5%, met uitzondering van het vermogen dat in de grond is opgesloten en de normale behoefte aan vlottende middelen waarover resp. 2,5%

- 1) Onder aanspraak op WIR-premie is verstaan de basispremie en de gemiddelde kleinschaligheidstoeslag. Deze bedroeg in 1983 voor gebouwen, glasopstanden en vaste installaties 18½% en voor de overige duurzame slijtende produktiemiddelen 17½%.

en 9,0% is berekend. Het geïnvesteerde vermogen 1) is de som van: de waarde van de grond; de economische boekwaarde van de dode en levende inventaris; de normale behoefte aan vlottende middelen.

De kosten van de handenarbeid van de ondernemer en gezinsleden zijn berekend op basis van een taxatie van de door hen verrichte hoeveelheid handenarbeid. Deze arbeid is op CAO-basis (incl. het werkgeversdeel in de sociale lasten) gewaardeerd.

De waarde van de voorraad boomkwekerijprodukten is voor de Boskoopse bedrijven bepaald door de oppervlakte waarvan in het seizoen 1983/84 niet is geoogst te vermenigvuldigen met een waarderingsnorm. De waarderingsnorm is berekend door de geldelijke opbrengsten van de verkochte produktie te delen door de oppervlakte die door de oogst is vrijgekomen. Per bedrijf zijn voornoemde waarderingsnormen van het seizoen 1982/83 en 1983/84 gemiddeld en met behulp van een "resultatenfactor" op kostenbasis gebracht. Ten aanzien van de nauwkeurigheid van deze waarderingsmethode dient een duidelijk voorbehoud te worden gemaakt. Voor de bedrijven in overig Nederland zijn de voorraden van boomkwekerijprodukten geïnventariseerd en met behulp van normen gewaardeerd.

De becijferde resultaten zijn ten dele beïnvloed door de waardeverschillen van de voorraad bomen aan respectievelijk het begin en het einde van het boekjaar. De waardering van deze voorraden heeft, om praktische redenen, langs normatieve weg plaats gehad. Dit houdt in dat ten aanzien van de nauwkeurigheid waarmee de voorraadwaarden zijn benaderd - en de bedrijfsresultaten zijn vastgesteld - voorbehoud dient te worden gemaakt.

Het ondernemersoverschot is het verschil tussen de opbrengsten en de kosten. In de kosten is geen vergoeding opgenomen voor leiding en toezicht van de ondernemer. Dit kostenelement maakt derhalve deel uit van het ondernemersoverschot. Dit laatste mag dan ook niet worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst.

1.3.4 De balans

De grond in Boskoop e.o. is gewaardeerd op f 115.000,- per hectare. Voor de overige gebieden variëren deze waarden van f 28.000,- tot f 42.500,- per hectare.

De duurzame slijtende produktiemiddelen zijn geactiveerd tegen de boekwaarde op basis van de nieuwwaarde minus aanspraak op WIR-premie. Deze is ontleend aan gegevens die ook ten behoeve van de afschrijvings- en renteberekening zijn verzameld.

De woonhuizen zijn geactiveerd tegen de boekwaarde op basis van de herbouwwaarde.

Voor de waardering van de plantopstand is gebruik gemaakt van stichtingskostenberekeningen van het LEI.

- 1) Deze investering omvat ook de bedrijfsmiddelen die door de ondernemer zijn gepacht. Over deze waarde is geen rente in de kosten opgenomen.

In de balansen zijn ook de privé-bezittingen opgenomen.
Met de vordering van WIR-premie is rekening gehouden.

Het totale vreemde vermogen is onderscheiden in: vreemd vermogen op lange termijn en vreemd vermogen op korte termijn. Wat de belastingen betreft is alleen rekening gehouden met nog te betalen omzet- en loonbelasting.

De nog te betalen persoonlijke belastingen zijn niet opgenomen.

1.3.5 De gebruikte begrippen

Ondernemersoverschot in procenten van de kosten

Het ondernemersoverschot in procenten van de kosten is zowel in een gewogen als in een ongewogen gemiddelde tot uitdrukking gebracht. Bij de berekening van het gewogen kengetal is het totale ondernemersoverschot van alle bedrijven van een groep gedeeld door 1% van het totaal van de kosten van die bedrijven. Voor de berekening van het ongewogen gemiddelde is deze deling voor elk bedrijf afzonderlijk verricht, waarna het gemiddelde van de kengetallen werd vastgesteld.

Arbeidsopbrengst per manjaar

De arbeidsopbrengst per manjaar is het bedrag dat door allen, die arbeid in het bedrijf hebben verricht te zamen als inkomen is genoten. Het is de som van ondernemersoverschot en de kosten van arbeid. Na deling van dit inkomen door het aantal - tot volwaardige arbeidskrachten herleide - manjaren, verkrijgt men de gemiddelde arbeidsopbrengst per manjaar.

Inkomen, besparing en gezinsbesteding (gemiddeld per ondernemer)

- Arbeidsopbrengst van de ondernemer: ondernemersoverschot vermeerderd met de - als kosten gecalculeerde - vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer.
- Ondernemersinkomen van de ondernemer: arbeidsopbrengst van de ondernemer vermeerderd met het saldo van berekende en betaalde rente alsmede de in 1983/84 ontvangen rentesubsidie.
- Gezinsinkomen uit bedrijf: ondernemersinkomen verhoogd met de - als kosten gecalculeerde - vergoeding voor de handenarbeid van de gezinsleden.
- Totaalinkomen: gezinsinkomen uit bedrijf verhoogd met het inkomen buiten bedrijf.
- Besparing: mutatie in het eigen vermogen vermindert met de investeringssubsidie, erfenissen en/of schenkingen, koerswinsten of -verliezen op effecten, boekwinsten of -verliezen op produktiemiddelen, e.d.
- Gezinsbesteding: het totaalinkomen vermindert met de besparing.

1.4 De groepering van de bedrijven

In dit verslag zijn de resultaten van 57 bedrijven met 60% en meer aan boomkwekerijgewassen en/of vaste planten opgenomen. (Zie tabel 1.1). De bedrijven zijn geografisch onderscheiden. De 57 bedrijven zijn ook naar hun financiële positie onderscheiden in de tabellen 3.3 t/m 3.8.

Tabel 1.1 Aantal bedrijven in steekproef en populatie, indeling naar ligging en financiële positie

	Aantal bedrijven	
	steekproef	populatie
- Geografische ligging:		
1. Boskoop e.o.	33	438
2. Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg	24	244
- Financiële positie:		
3. Bedrijven met een relatief zeer gunstige financiële positie	18	208
4. Bedrijven met een relatief gunstige financiële positie	17	220
5. Bedrijven met een relatief matige financiële positie	22	254
6. Alle bedrijven	57	682

In de bijlagen 15 en 16 zijn gegevens opgenomen van alle deelnemende bedrijven in de jaren 1980/81 t/m 1983/84.

2. De bedrijfsuitkomsten

2.1 Het grondgebruik

De boomkwekerijbedrijven in Boskoop e.o. hadden gemiddeld 95 are voor boomkwekerijproducten (in de open grond) in gebruik; in de overige gebieden bedroeg deze oppervlakte 555 are. Zoals uit tabel 2.1 blijkt, valt in Boskoop e.o. sterk het accent op de sierconiferen, de overige sierheesters en klimplanten; samen nemen zij daar 95% van de oppervlakte boomkwekerijproducten voor hun rekening. In de overige gebieden zijn bos- en haagplantsoen, de laan-park- en vruchtbomen en de rozenstruiken van grote betekenis. De oppervlakte die met deze producten was beteeld, bedroeg 493 are of wel 88%.

Tabel 2.1 Het grondgebruik (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drij- ven		Waarvan bedrijven gelegen in:			
			Boskoop e.o.		Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg	
Aantal bedrijven	57		33		24	
	are	%	are	%	are	%
Bos- en haagplantsoen	64	25	-	-	179	32
Laan- park- en vruchtbomen	60	23	-	-	168	30
Rozenstruiken	55	21	4	4	146	26
Sierconiferen	37	14	33	35	43	8
Overige sierheesters en klimplanten	43	17	57	60	19	4
Vaste planten	1	-	1	1	-	-
Totale boomkwekerij in de open grond	260	100	95	100	555	100
Boomkwekerij onder glas	5		5		4	
Totaal boomkwekerij	265		100		559	

2.2 De arbeidsbezetting

De arbeidsbezetting (zie bijlage 2) was op het gemiddelde boomkwekerijbedrijf 2,62 manjaar, namelijk 1,53 manjaar van ondernemers en echtgenotes, 0,10 manjaar van overige gezinsleden en 0,99 manjaar arbeid van vreemd personeel. De arbeid van de echtge-

notes en de overige gezinsleden is op de bedrijven in Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg van veel grotere omvang dan die op de bedrijven in Boskoop e.o.

Op de bedrijven in Boskoop e.o. bedroeg de arbeidsbezetting 2,38 manjaar per ha boomkwekerij, op de bedrijven in de overige gebieden was dat 0,55.

De gemiddelde leeftijd van de ondernemers in de boomkwekerij bedroeg 43 jaar. Hierbij dient te worden opgemerkt dat voor bedrijven met meer ondernemers de gemiddelde leeftijd van de ondernemers van het desbetreffende bedrijf in aanmerking is genomen.

2.3 De bedrijfsresultaten

2.3.1 Per bedrijf

Voor het gemiddelde boomkwekerijbedrijf waren de kosten f 17.600,- hoger dan de opbrengsten. Dit betekent een ondernemersoverschot van -8% van de kosten (in 1982/83 -20% van de kosten). De bedrijven van Boskoop e.o. hadden een nadelig resultaat van f 11.310,- (of wel 6% van de kosten), de bedrijven van de overige gebieden een verlies van f 28.870,- dat is 11% van de kosten. Door de grote verscheidenheid van de boomkwekerijprodukten is geen nadere onderscheiding naar bedrijfstype mogelijk.

Tabel 2.2 De bedrijfsresultaten (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden-Betuwe, Zeeland, Nrd.- Brabant en Lim- burg
Aantal bedrijven	57	33	24
Opp. boomkwekerijprod.(are)	265	100	559
Arb.bezett. (manjaren)	2,62	2,38	3,05
Geïnvesteerd vermogen per 1 mei 1983	569.000	476.000	734.000
Opbrengsten	190.990	173.290	222.760
Kosten	208.590	184.600	251.630
Ondernemersoverschot	-17.600	-11.310	-28.870
Id. in % van de kosten	- 8	- 6	- 11
Arbeidsopbr. ondernemer:			
- per ondernemer	43.630	46.480	39.230
- mediaan	37.530	40.570	32.450

De arbeidsopbrengst van de ondernemer - dat is het ondernemersoverschot verhoogd met de als kosten gecalculeerde vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer - bedroeg gemiddeld f 43.630,- per ondernemer. Bij de berekening van onder andere de arbeidsopbrengst van de ondernemer kan het voorkomen dat extreem hoge uitkomsten van een kleine groep ondernemers het gemiddelde cijfer sterk beïnvloeden; het gevolg is dat het aantal ondernemers met een arbeidsopbrengst onder het gemiddelde groter is dan het aantal boven het gemiddelde. Ter vergelijking is daarom tevens de gemiddelde arbeidsopbrengst van de ondernemer van een "mediane groep" 1) van ondernemers gegeven. Van alle in tabel 2.2 opgenomen groepen van bedrijven, zijn de gemiddelde cijfers per ondernemer hoger dan de mediaan gemiddelden.

2.3.2 Per ha boomkwekerij

In tabel 2.3 zijn de bedrijfsresultaten per ha boomkwekerij opgenomen. Er zijn tussen Boskoop e.o. en de overige gebieden grote verschillen in het geïnvesteerd vermogen, in de arbeidsbezetting en in de kosten en opbrengsten per ha boomkwekerij. De grote intensiteitsverschillen tussen de twee gebieden komen duidelijk naar voren in de cijfers gemiddeld per ha. Globaal zijn de gemiddelde cijfers per ha van Boskoop e.o. 4 maal zo hoog t.o.v. die van de overige gebieden.

2.4 De spreiding van de kosten en de opbrengsten per are boomkwekerij

De gemiddelde kosten en opbrengsten per are boomkwekerij bedroegen in 1983/84 voor de bedrijven in Boskoop e.o. respectievelijk f 1.846,- en f 1.733,- voor de bedrijven in de overige gebieden respectievelijk f 450,- en f 399,-. Op de bedrijven in Boskoop e.o. varieerden de kosten per are van f 780,- tot f 7.560,-, de opbrengsten van f 580,- tot f 6.000,-. Op de bedrijven in de overige gebieden waren de verschillen minder groot, de kosten liepen per are uiteen van f 250,- tot f 1.130,-, de opbrengsten van f 150,- tot f 1.140,-. De spreiding van de kosten en de opbrengsten per are boomkwekerij is van de bedrijven in Boskoop e.o. opgenomen in tabel 2.4; voor de bedrijven in de overige gebieden in tabel 2.5.

1) Onder mediane groep is hier verstaan 20% van het totaal aantal waarnemingen, te weten 10% links en 10% rechts van de mediaan. De mediaan is de middelste van alle waarnemingen, als deze naar "grootte" zijn gerangschikt.

Tabel 2.3 De bedrijfsresultaten per ha boomkwekerij

	Alle be- drij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden-Betuwe, Zeeland, Noord- Brabant en Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Opp. boomkwekerij in are	265	100	559
	Per ha	Per ha	Per ha
Arbeidsbezetting (manj.)	0,99	2,38	0,55
Geïnvesteerd vermogen per 1 mei 1983	215.000	476.000	131.000
Opbrengsten:			
- boomkwekerijprodukten	70.250	165.610	39.890
- aanwas boomkwekerij	- 70	6.490	-2.180
- overige opbrengsten	<u>1.890</u>	<u>1.190</u>	<u>2.140</u>
Totale opbrengsten	72.070	173.290	39.850
Kosten:			
- arbeidskosten 1)	38.980	93.530	21.610
- rentekosten	11.970	27.400	7.060
- afschrijvingskosten	5.200	12.570	2.850
- materiaalkosten	10.580	25.670	5.780
- overige kosten	<u>11.980</u>	<u>25.430</u>	<u>7.710</u>
Totale kosten	78.710	184.600	45.010
Ondernemersoverschot	- 6.640	-11.310	- 5.160

1) Minus loonsubsidie jeugdigen.

Tabel 2.4 Spreiding van kosten en opbrengsten per are boomkwekerij van de bedrijven in Boskoope.o.
(aantal bedrijven per kosten- en opbrengstenklasse in %)

Kosten per are	Opbrengsten per are		f 500		f 1000		f 1500		f 2000		f 2500		f 3000		Totaal
	f 1000 tot f 500	f 1500 tot f 1000	%	%	f 2000 tot f 1500	f 2500 tot f 2000	f 3000 tot f 2500	%	%	f 3500 tot f 3000	f 4000 tot f 3500	%	%	f 4500 tot f 4000	
f 500 tot f 1000	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
f 1000 tot f 1500	11	8	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25
f 1500 tot f 2000	-	14	4	2	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26
f 2000 tot f 2500	-	-	-	-	4	5	4	4	2	-	-	-	-	-	15
f 2500 tot f 3000	-	-	-	-	-	6	4	6	-	-	-	-	-	-	16
f 3000 en meer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	12	-	13
Totaal	12	32	6	21	15	14	100								

N.B.: De percentages boven de diagonale lijn zijn winstgevende, onder de lijn verliesgevende bedrijven.

Tabel 2.5 Spreiding van kosten en opbrengsten per are boomkwekerij van de bedrijven in Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg
(aantal bedrijven per kosten- en opbrengstenklasse in %)

Kosten per are	Opbrengsten per are		f 150 tot f 300		f 300 tot f 450		f 450 tot f 600		f 600 tot f 750		f 750 tot f 900		Totaal
	f 150 tot f 300	f 300 tot f 450	f 300 tot f 450	f 450 tot f 600	f 450 tot f 600	f 600 tot f 750	f 600 tot f 750	f 750 tot f 900	f 750 tot f 900	f 900 en meer	%	%	
f 150 tot f 300	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
f 300 tot f 450	25	-	11	13	-	-	-	-	-	-	-	-	49
f 450 tot f 600	-	-	19	5	8	-	-	-	-	-	-	-	32
f 600 tot f 750	-	-	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	7
f 750 tot f 900	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
f 900 en meer	-	-	-	-	5	4	-	-	-	-	1	-	10
Totaal	26	33	33	31	9	9	1	100					

N.B.: De percentages boven de diagonale lijn zijn winstgevende, onder de lijn verliesgevende bedrijven.

2.5 De spreiding van het ondernemersoverschot in procenten van de kosten (rentabiliteit)

Wanneer we het ondernemersoverschot bezien als percentage van de kosten, blijken ook hier de verschillen groot te zijn (zie bijlage 4). Van de deelnemende bedrijven had 37% een positief ondernemersoverschot. Deze groep van winstgevende bedrijven nam gezamenlijk 51% van de totale produktiewaarde voor zijn rekening. Van de resterende 63% van de bedrijven had bijna de helft een negatief ondernemersoverschot tot 20%. Bijna 1/5 deel van de verliesgevende bedrijven had een verlies van 40% en meer.

2.6 Vergelijking met het voorafgaande jaar

In tabel 2.6 zijn de uitkomsten over 1983/84 vergeleken met die over 1982/83. De vergelijking heeft betrekking op 57 bedrijven die in beide jaren aan het onderzoek hebben deelgenomen. De kosten stegen per bedrijf met 0,3%, de opbrengsten met 14,5%. Hierdoor kon de rentabiliteit in 1983/84 stijgen met 12 punten, ofwel van -20% in 1982/83 naar -8% in 1983/84.

2.7 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer

De arbeidsopbrengst van de ondernemer - bestaande uit het ondernemersoverschot en de als kosten gecalculeerde vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer - bedroeg gemiddeld f 43.630,- (dit is 94% van het CAO-loon inclusief het werkgevers-aandeel in de sociale lasten, van een werknemer van 27 jaar of ouder werkzaam in de boomkwekerij).

Het ondernemersinkomen per ondernemer - de arbeidsopbrengst vermeerderd met het saldo van de berekende en betaalde rente en de rentesubsidie - bedroeg f 64.760,- (in 1982/83 f 43.520,-).

Het gezinsinkomen uit het bedrijf - dat is het ondernemersinkomen vermeerderd met de vergoeding voor de handenarbeid van de gezinsleden - bedroeg gemiddeld f 71.870,- per ondernemer (in 1982/83 f 53.360,-).

Het inkomen buiten bedrijf - gemiddeld f 13.170,- per ondernemer - is gespecificeerd opgenomen in bijlage 5. Hieruit blijkt dat de economische huurwaarde van de eigen woning - welke gesteld is op 6% van de boekwaarde van de woning - het belangrijkste bestanddeel is van het inkomen buiten bedrijf.

Het totaalinkomen (zowel uit het bedrijf als buiten bedrijf) bedroeg gemiddeld f 85.040,- per ondernemer (in 1982/83 f 65.000,-). De gezinsbesteding ligt gemiddeld op een niveau van f 62.480,- (waarvan f 14.440,- aan persoonlijke belastingen en premie volksverzekering). Dit heeft tot een besparing geleid van f 22.560,-

Tabel 2.6 Bedrijfsresultaten 1983/84 in vergelijking met die van 1982/83 (gemidd. per bedrijf)

	1982/83	1983/84	Stijging (1982/83 = 100)	Hoeveel- heids- mutaties	Prijs muta- ties
Aantal steekproefbedrijven	57	57			
Aantal die door de steekproef zijn vertegenwoordigd	682	682			
Opp. boomkwekerij in de open grond (are)	252	260			
Arbeidsbezetting (manjaren)	2,58	2,62			
Kosten					
Arbeid	101.790	103.290	1,5%	+0,1%	+1,4%
Rente 1)	33.610	31.720	-5,6%	-1,1%	-4,6%
Afschrijving	14.030	13.770	-1,9%	-6,1%	+4,5%
Gas en stookolie	1.730	2.070	19,6%	+16,3%	+2,9%
Zaad-, plant- en pootgoed	16.280	14.060	-13,6%		
Overige materialen	13.560	13.990	3,2%		
Overige kosten	26.970	29.690	10,1%		
Totale kosten	207.970	208.590	0,3%		
Opbrengsten					
Boomkwekerijproducten	161.100	186.170	15,6%		
Aanwas boomkwekerij	1.010	- 200	-119,8%		
Overige opbrengsten	4.720	5.020	6,4%		
Totale opbrengsten	166.830	190.990	14,5%		
Ondernemersoverschot	-41.140	-17.600			
Idem in % van de kosten	-20	-8			

1) Voor het boekjaar 1983/84 zijn de volgende rentetarieven gebruikt:

2½% voor de grond (in 1982/83 2½%); 7½% voor de duurzame slijtende produktiemiddelen (in 1982/83 8%); 9% voor de normale behoefte aan vlottende middelen (in 1982/83 10½%).

per ondernemer. Zowel de ondernemers van de bedrijven in Boskoop e.o. als die van de overige gebieden hebben gemiddeld bespaard, namelijk f 20.060,- en f 26.410,- per ondernemer (tabel 2.7).

Tabel 2.7 De arbeidsopbrengst van de ondernemer, het inkomen, de gezinsbesteding en de besparing (gemiddeld per ondernemer)

	Alle be- drij- ven	Waarvan bedrijven ge- legen in:	
		Boskoop e.o.	Midden-Betu- we, Zeeland, Nrd.-Brabant en Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Aantal ondernemers	67	37	30
Arbeidsopbrengst ondernemer	43.630	46.480	39.230
Ondernemersinkomen	64.760	66.150	62.620
Gezinsinkomen uit bedrijf	71.870	68.960	76.370
Totaalinkomen	85.040	82.280	89.310
Af: premie volksverzekering	7.340	6.140	9.180
premie vrijw. verzek.	4.960	4.500	5.670
pers. belastingen	7.100	6.530	8.000
betaald loon gezinsl.	1.170	220	2.640
ov. gezinsbested.	41.910	44.830	37.410
Totaal gezinsbestedingen	62.480	62.220	62.900
Besparing	22.560	20.060	26.410

Ter vergelijking zijn in tabel 2.8 de gemiddelde cijfers (per ondernemer) betreffende het totaalinkomen, de gezinsbestedingen en de besparingen in 1983 van enkele andere takken van tuinbouw opgenomen. Het blijkt dat de ondernemers van de bedrijven met fruitteelt gemiddeld het hoogste inkomen wisten te verwerven. Dit komt ook in de omvang van de besparing tot uitdrukking. Ontsparingen werden gemiddeld berekend voor de ondernemers met teelten van groenten onder glas en champignons.

Tabel 2.8 Totaalinkomen, gezinsbesteding en besparing (gemiddeld per ondernemer)

Takken van tuinbouw in Nederland	Aantal bedrijven	Aantal ondernemers per bedrijf	Totaalinkomen	Gezinsbesteding	Besparing
Groenteteelt onder glas	96	1,25	69.920	72.370	-2.450
Snijbl.teelt onder glas	105	1,38	85.100	68.600	16.500
Potpl.teelt onder glas	50	1,49	63.860	63.430	430
Champignonteelt	32	1,15	51.160	85.170	-34.010
Fruitteelt	51	1,36	104.340	65.300	39.040
Groenteteelt open grond	58	1,30	77.950	55.620	22.330
Boomkwekerij 1)	57	1,15	85.040	62.490	22.550

1) Boekjaar 1983/84.

2.8 De spreiding van de arbeidsopbrengst, het inkomen en de besparing

De spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaalinkomen is opgenomen in bijlage 6.

Het blijkt dat 91% van de ondernemers een positieve arbeidsopbrengst had; 64% van de ondernemers had een arbeidsopbrengst hoger dan f 30.000,- en 34% hoger dan f 60.000,-.

Het totaalinkomen is de arbeidsopbrengst van de ondernemer, vermeerderd met alle inkomensbestanddelen uit bedrijf en het inkomen buiten bedrijf. Van voornoemd totaalinkomen - gemiddeld f 85.040,- per ondernemer - had 91% een inkomen hoger dan f 30.000,-, 62% hoger dan f 60.000,- en 37% hoger dan f 90.000,-. De spreiding van de besparing is opgenomen in bijlage 7.

Het blijkt dat 72% van de ondernemers heeft gespaard: 57% had een besparing groter dan f 15.000,- en 34% groter dan f 30.000,-.

28% van de ondernemers heeft ontspaard, 5% had een ontsparing groter dan f 15.000,-.

3. De financiering

3.1 De herkomst van de middelen

Zoals eerder vermeld waren de besparingen in 1983/84 voor de boomkwekerijbedrijven positief, te weten f 26.040,- per bedrijf (in par. 2.7 zijn de besparingen per ondernemer vermeld). De afschrijvingen op duurzame slijtende produktiemiddelen en de plantopstand bedroegen f 13.770,-, daardoor kwamen de afschrijvingen en de besparingen uit op f 39.810,- (in 1982/83 f 21.220,-). De overige vermogensmutaties o.a. erfenissen, boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen waren per saldo (negatief) f 2.150,-. In 1983/84 kwam aan eigen middelen beschikbaar

- de som van de afschrijvingen, de besparingen en de overige vermogensmutaties - f 37.660,- (in 1982/83 f 22.740,-).

Het vreemde vermogen nam toe met f 8.550,- - waarvan f 8.260,- door nieuwe leningen o/g op lange termijn - zodat totaal f 46.210,- aan middelen ter beschikking kwam (zie bijlage 8).

Op de bedrijven in Boskoop e.o. nam het vreemde vermogen (gemiddeld) toe met f 5.530,- op die in de overige gebieden met f 13.950,-. Het totaal van de beschikbaar gekomen middelen bedroeg in voornoemde gebieden resp. f 36.920,- en f 62.870,-.

Doordat de aflossingen op leningen o/g m.i.v. het boekjaar 1983/84 onder de "besteding van middelen" zijn opgenomen, is het totale bedrag van de beschikbaar gekomen middelen niet vergelijkbaar met die van de voorafgaande boekjaren.

3.2 De besteding van de middelen

Van de beschikbaar gekomen middelen werd in 1983/84 gemiddeld f 6.770,- afgelost op het vreemde vermogen op lange termijn (exclusief de kredieten van banken) dat is 6,8% van de stand per 1 mei 1983 (zie bijlage 9).

Per bedrijf werd f 13.400,- in duurzame produktiemiddelen (incl. plantopstanden) geïnvesteerd 1). Er zijn bedrijven (21%) die niet hebben geïnvesteerd en o.a. bedrijven (13%) die voor f 40.000,- en meer hebben geïnvesteerd. Laatstgenoemde bedrijven namen 91% van de totale investeringen van de onderzochte bedrijven voor hun rekening.

De overige produktiemiddelen (veldinventaris, materialen en vooruitbetaalde kosten) namen toe met f 400,-.

1) Dit is na aftrek van de aanspraak op WIR-basispremie en de KST zijnde f 1.710,-.

De netto-investeringen en beleggingen buiten het bedrijf bedroegen gemiddeld f 4.860,-, te weten:

a. netto-investeringen in woningen	- f	1.970,-
b. deelname veiling e.d.	+ "	200,-
c. leningen u/g	+ "	3.190,-
d. overige beleggingen	+ "	3.440,-
	+ f	4.860,-
		=====

De liquiditeiten (vorderingen, effecten en geldmiddelen) namen toe met f 20.780,- (in 1982/83 met f 7.370,-).

3.3 De balans

3.3.1 Activa

De totale bezittingen van de ondernemers op de boomkwekerijbedrijven werden per 30 april 1984 becijferd op f 738.920,- gemiddeld per bedrijf. Hiervan had f 417.140,- (56%) betrekking op duurzame produktiemiddelen (w.o. de voorraad bomen en plantopstanden f 172.550,-), f 1.220,- op overige produktiemiddelen en f 183.030,- (25%) op deelnemingen en beleggingen (w.o. de woningen voor f 166.720,-). De resterende f 137.530,- (19%) had betrekking op de liquiditeiten (zie bijlage 10).

3.3.2 Passiva

Het vreemde vermogen bedroeg gemiddeld per bedrijf op 30 april 1984 f 138.040,-, dat is 19% van het totale vermogen.

Van het vreemde vermogen op lange termijn is 73% door de Rabobank verstrekt.

In tabel 3.1 zijn zowel het totale als het vreemde vermogen (in % van het totale vermogen) van de boomkwekerijbedrijven vergeleken met die van andere takken van tuinbouw. Het blijkt dat de boomkwekerijbedrijven evenals de bedrijven met fruitteelt - in vergelijking met andere takken van tuinbouw - met relatief weinig vreemd vermogen zijn gefinancierd.

Tabel 3.1 Het totale vermogen (gem. per bedrijf) en het vreemde vermogen (in % v/h totale verm.) per 31 dec. 1983 1)

Takken van tuinbouw in Nederland	Totaalvermogen	Vreemd vermogen in % van totaalvermogen
Groenteteelt onder glas	856.900	45
Snijbloemeteelt onder glas	1.020.020	47
Potplantenteelt onder glas	1.079.990	57
Champignonteelt	719.270	47
Fruitteelt	1.071.440	20
Groenteteelt open grond	719.620	24
Boomkwekerij 1)	738.920	19

1) Voor de boomkwekerij per 30 april 1984.

3.4 De toename van het eigen vermogen van 30-4-1983 tot 30-4-1984

Voor het gemiddelde bedrijf steeg het eigen vermogen van f 569.460,- per 30 april 1983 tot f 600.880,- per 30 april 1984 als gevolg van:

a.	correcties op de balans per 30 april 1983	+ f	1.050,-
b.	toe- en uittreding van firmanten	- f	2.000,-
c.	vermogensinbreng van echtgenote	+ f	930,-
d.	herwaardering a.g.v. prijswijziging	+ f	7.550,-
e.	besparing	+ f	26.040,-
f.	overige mutaties 1)	- f	2.150,-
g.	mut. in het eigen vermogen	+ f	23.890,-
	Totaal	+ f	31.420,-
			=====

De herwaardering als gevolg van prijswijziging per 1 mei 1983 is ontstaan op:			
	- grond	+ f	3.540,-
	- woningen	- f	5.910,-
	- bomen en plantopstanden	+ f	7.480,-
	- duurz. slijtende produktiemidd.	+ f	2.440,-
	Totaal	+ f	7.550,-
			=====

De solvabiliteit (eigen vermogen in % van het totaalvermogen) bedroeg gemiddeld per:			
	30 april 1983	80,7%	
	1 mei 1983	80,9%	
	30 april 1984	81,3%	

De solvabiliteit per 30 april 1984 is vrijwel gelijk aan die per 30 april 1983.

3.5 De spreiding van het eigen vermogen in procenten v/h totaalvermogen (solvabiliteit) per 30-4-1984

Voor het gemiddelde boomkwekerijbedrijf bedroeg de solvabiliteit 81% per 30 april 1984. De bedrijven in Boskoop e.o. en die in de overige gebieden hadden gemiddeld een solvabiliteit van resp. 82% en 80%.

Uit de spreiding blijkt dat 92% van de bedrijven een hogere solvabiliteit had dan 60%, 66% hoger dan 80% en 49% hoger dan 90% (zie bijlage 12).

3.6 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 april 1984

Het saldo van de aanwezige middelen en vreemd vermogen op korte termijn was per 30 april 1984 f 116.090,-, dat is 56% van de kosten. Voor de bedrijven in Boskoop e.o. was dit saldo f 102.890,- voor die in de overige gebieden f 139.780,- per bedrijf, dat is voor beide gebieden 56% van de kosten (zie tabel 3.2).

1) Gespecificeerd in bijlage 8.

Tabel 3.2 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 april 1984 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in: Boskoop e.o.	Midden Betuwe, Zeeland, Noord- Brabant en Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
A. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d.	138.750	126.610	160.530
B. Vreemd vermogen op korte termijn	<u>22.660</u>	<u>23.720</u>	<u>20.750</u>
Saldo (A minus B)	116.090	102.890	139.780
Idem in % van de kosten	56	56	56

3.7 De spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten

Voor het gemiddelde boomkwekerijbedrijf waren de liquide en vlottende middelen - per 30 april 1984 - 56% van de kosten hoger dan het vreemde vermogen op korte termijn. De spreiding is groot. Van de bedrijven had 52% een hoger saldo dan 50% van de jaarkosten; 21% van 30% tot 50% van de jaarkosten en 25% van 0% tot 30%. Bij 2% van de bedrijven was het vreemde vermogen op korte termijn hoger dan de aanwezige middelen (zie bijlage 14).

3.8 Bedrijven met een relatief zeer gunstige, gunstige of matige financiële positie

De 57 boomkwekerijbedrijven zijn naar hun financiële positie onderscheiden op basis van twee criteria, te weten: de solvabiliteit per 30 april 1984 en de besparing in procenten van de kosten (gem. van 1982/83 en 1983/84). Op grond van deze kengetallen zijn arbitrair enkele scheidingslijnen getrokken, waarbij gestreefd is groepen te vormen die ieder ongeveer een derde deel van de populatie vertegenwoordigen.

Dit heeft tot de volgende onderscheidingen geleid:

- bedrijven met een relatief zeer gunstige financiële positie: 18 bedrijven (31%);
- bedrijven met een relatief gunstige financiële positie: 17 bedrijven (32%);
- bedrijven met een relatief matige financiële positie: 22 bedrijven (37%).

Tabel 3.3 Aantal bedrijven resp. per klasse van solvabiliteit en besparing in procenten van de kosten

Solvabiliteit per 30 april 1984		Besparing in procenten van de kosten (gemiddeld van 1982/83 en 1983/84)						
		Negatief			Positief			
		21 e.m.	20-10	10-0	0-10	10-20	20-30	30-40
tot	20	-	-	1	-	-	-	-
20 - 30		1	1	-	-	-	-	-
30 - 40		-	-	-	-	-	-	-
40 - 50		-	1	-	-	-	-	-
50 - 60		-	-	1	1	-	-	-
60 - 70		-	1	3	1	3	1	-
70 - 80		-	-	-	2	3	3	-
80 - 90		-	1	3	3	1	-	1
90 -100		1	1	1	5	9	5	3

In tabel 3.4 zijn de gemiddelde balansen van de drie onderscheiden groepen van bedrijven opgenomen. De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie zijn gemiddeld met f 28.200,- vreemd vermogen gefinancierd, die met een "matige" financiële positie met f 248.200,-, dat is respectievelijk 4% en 37% van het totale vermogen. De liquiditeiten (vorderingen, effecten en geldmiddelen) bedroegen voor eerstgenoemde bedrijven f 195.400,- (26%), voor laatstgenoemde bedrijven f 82.600,- (12%).

De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie hebben gemiddeld per bedrijf f 42.600,- bespaard, die met een "matige" financiële positie f 4.700,- (zie tabel 3.5).

Het beschikbaar bedrag aan eigen middelen - de som van de besparingen, de afschrijvingen en de overige mutaties in het eigen vermogen - bedroegen voor de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie f 56.800,-, voor die met een "matige" financiële positie f 17.600,-.

Het vreemde vermogen nam toe voor de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie met f 2.800,-, voor die met een "matige" financiële positie met f 4.500,-, zodat totaal aan middelen ter beschikking kwam resp. f 59.600,- en f 22.100,-.

Van de beschikbaar gekomen middelen werd door de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie f 2.500,- afgelost op leningen en f 19.700,- geïnvesteerd (minus de WIR-premie) in duurzame produktiemiddelen. Deze bedragen bedroegen voor de bedrijven met een "matige" financiële positie resp. f 11.100,- en f 6.000,-.

In tabel 3.6 zijn de gemiddelde cijfers betreffende de liquiditeit op korte termijn - voor de drie onderscheiden groepen van bedrijven - tot uitdrukking gebracht. De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie hebben gemiddeld f 185.540,- meer aan middelen dan vreemd vermogen op korte termijn; op de bedrijven met

Tabel 3.4 Balans per 30 april 1984 (gemiddeld per bedrijf)

	Financiële positie			
	relatief zeer gunstig	%	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	18		17	22
Aantal bedrijven in procenten	31		32	37
Activa	x1000 gld.	%	x1000 gld.	%
Duurzame produktiemiddelen	414,4	54	452,9	57
Overige produktiemiddelen	1,2	-	0,7	-
Liquiditeiten	195,4	26	146,1	19
Overige bezittingen	149,9	20	191,7	24
Totaal	760,9	100	791,4	100
Passiva				
Vreemd vermogen op korte termijn	11,0	2	28,4	4
Vreemd vermogen op lange termijn	17,2	2	86,7	11
Totaal vreemd vermogen	28,2	4	115,1	15
Eigen vermogen	732,7	96	676,3	85
Totaal	760,9	100	791,4	100
Procentuele verdeling v.d. bedrijven:				
Boskoop e.o. (100%)	27		38	35
Midden-Betuwe, Zeeland, Noord- Brabant en Limburg (100%)	37		22	41

Tabel 3.5 Herkomst en besteding van middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Financiële positie			
	relatief zeer gunstig	18	relatief gunstig	22
Aantal bedrijven		18	17	22
Herkomst van middelen:	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.
Afschrijvingen	13,2	14,3	13,8	
Besparingen	<u>42,6</u>	<u>35,0</u>	<u>4,7</u>	
Totaal van afschrijvingen en besparingen	55,8	49,3	18,5	
Overige mutaties in het eigen vermogen	<u>1,0</u>	<u>- 6,7</u>	<u>- 0,9</u>	
Totaal van eigen middelen	56,8	42,6	17,6	
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	0,8	18,0	6,0	
Overige mutaties in het vreemde vermogen	<u>2,0</u>	<u>0,7</u>	<u>- 1,5</u>	
Totaal beschikbare middelen	59,6	61,3	22,1	
Besteding van middelen:				
Aflossingen op leningen o/g	2,5	5,9	11,1	
Bruto-invest. vóór aftrek van WIR-premie	20,9	17,9	7,9	
Af: aanspraak op WIR-premie en KST	<u>1,2</u>	<u>2,1</u>	<u>1,9</u>	
Bruto-invest. minus WIR-premie en KST	19,7	15,8	6,0	
Mut. in veldinvent, materialen e.d.	0,2	0,3	0,6	
Netto-invest. en belegg. buiten het bedr.	13,4	2,3	0,1	
Mutaties in liquiditeiten	<u>23,8</u>	<u>37,0</u>	<u>4,3</u>	
Totaal besteding van middelen	59,6	61,3	22,1	

een "matige" financiële positie was dit saldo f 57.030,-, dat is respectievelijk 93% en 27% van de kosten.

Tabel 3.6 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 april 1984 (gemiddeld per bedrijf)

	Financiële positie		
	relatief zeer gunstig	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	18	17	22
A. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d.	196.510	146.810	84.270
B. Vreemd vermogen op korte termijn	<u>10.970</u>	<u>28.470</u>	<u>27.240</u>
Saldo (A minus B)	185.540	118.340	57.030
Idem in % van de kosten	93	56	27

Uit de spreiding van voornoemd saldo in procenten van de kosten blijkt onder andere dat 88% van de bedrijven met een "zeer gunstige" en 19% van de bedrijven met een "matige" financiële positie een positief saldo had dat groter was dan 50% van de jaarkosten. Van laatstgenoemde bedrijven had 7% een negatief saldo (zie tabel 3.7).

In tabel 3.8 zijn van de drie onderscheiden groepen van bedrijven de belangrijkste kengetallen opgenomen.

- De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie hadden een ondernemersoverschot van -0%, die met een "matige" financiële positie van -18% van de kosten.
Van de eerstgenoemde groep bedrijven had 51%, van de laatstgenoemde groep 25% een positief resultaat.
- Op de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie nam het eigen vermogen toe met een bedrag gelijk aan 24% van de kosten; op de bedrijven met een "matige" financiële positie met 2% van de kosten. Op eerstgenoemde bedrijven nam het vreemde vermogen af met 1% van de kosten, op laatstgenoemde met 4% van de kosten.
- De bruto-investeringen bedroegen gemiddeld voor de bedrijven met een "zeer gunstige" en een "matige" financiële positie resp. 7% en 3% van de kosten.

Tabel 3.7 Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in % van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in %)

	Financiële positie		
	relatief zeer gunstig	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	18	17	22
Liquiditeitsklasse	%	%	%
Negatief			
30 - 10% van de jaarkosten	-	-	7
10 - 0% van de jaarkosten	-	-	-
Totaal negatief	-	-	7
Positief			
0 - 10% van de jaarkosten	-	-	14
10 - 30% van de jaarkosten	-	18	37
30 - 50% van de jaarkosten	12	28	23
50 - 70% van de jaarkosten	16	27	12
70% en meer van de jaarkosten	72	27	7
Totaal positief	100	100	93
	100	100	100
Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in % van de kosten (ongewogen gemiddelde)	104	54	29

- De liquiditeit op korte termijn was per 30 april 1984 voor de bedrijven met een "zeer gunstige" en die met een "matige" financiële positie respectievelijk 104% en 29% van de kosten.
- Op de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie bedroeg de solvabiliteit 96% zowel per 1 mei 1983 als per 30 april 1984; op de bedrijven met een "matige" financiële positie steeg dit kengetal van 62% per 1 mei 1983 tot 63% per 30 april 1984.
- De besparing van de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie bedroeg gemiddeld f 35.620,- per ondernemer, voor die met een "matige" financiële positie f 4.340,-.

Tabel 3.8 Diverse kengetallen over 1983/84

	Financiële positie		
	relatief zeer gunstig	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	18	17	22
Aantal bedrijven in %	31	32	37
Jaar van bedrijfsovername	1964	1965	1964
Gem. leeftijd ondernemer	43	42	45
Opp. boomkwekerijprod. (are)	296	250	239
Aantal sbe	225	230	207
Aantal sbe per manjaar	93	86	76
Ondern.overschot in % v.d. kosten	- 0	- 5	-18
Idem 1)	- 0	- 8	-23
Percentage winstgevende bedrijven	51	37	25
Besparing in % v.d. kosten 1)	24	15	3
Toename v.h. eigen vermogen in % van de kosten 1)	24	9	2
Toename van het vreemde vermogen in % van de kosten 1)	- 1	6	- 4
Bruto-invest. in % v.d. kosten 1)	7	9	3
Netto-invest. in % v.d. kosten 1)	1	2	- 4
Liquid., voorraad materialen en veldinvent. minus vr. vermogen op korte term. in % v.d. kosten 1)	104	54	29
Boekw. v.d. slijtende duurz. pro- duktiemidd. in % v.d. nieuwwaarde per 1 mei 1983 1)	36	37	37
Idem per 30 april 1984 1)	36	34	35
Eigen vermogen per 1 mei 1983	96	86	62
Eigen vermogen in % v.h. totale vermogen per 30 april 1984	96	85	63
Idem 1)	96	87	67
Totaalinkomen per ondernemer	105.280	89.640	62.020
Af: premie volksverzek.	10.580	6.530	5.150
premie vrijw. verzek.	4.880	5.670	4.340
persoonlijke belastingen	12.570	4.890	4.250
betaald loon gezinsleden	2.440	730	450
ov. gezinsbestedingen	39.190	42.870	43.490
Totaal van gezinsbestedingen	69.660	60.690	57.680
Besparing per ondernemer	35.620	28.950	4.340
Aantal ondern. gem. per bedrijf	1,20	1,21	1,07

1) Ongewogen gemiddelden.

Bijlage 1 Grondgebruik over 1983/84 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden Betuwe, Zeeland, Noord- Brabant, Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Aantal bedrijven in %	100	64	36
Aantal sbe	220	167	315
Boomwekerijproducten	are	are	are
Bos-en haagplantsoen	64	0	179
Laan-park-en vruchtbomen	60	0	168
Rozenstruiken	55	4	146
Sierconiferen	37	33	43
Overige sierheesters en klimplanten	43	57	19
Vaste planten	1	1	0
Totaal boomwekerij open gro	260	95	555
Boomwekerij onder glas	5	5	4
Totaal boomwekerij	265	100	559
Overige tuinbouwproducten	6	0	17
Braakland	22	2	58
Akkerbouw	19	0	54
Grasland	5	3	9
Verhuurd aan derden	26	6	62
Erf, blijvende paden, enz.	51	44	64
Totaal kadastrale opp. waarvan eigendom	395 227	156 130	823 401

Bijlage 2 Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1983/84 (gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden Betuwe, Zeeland, Noord- Brabant, Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Aantal ondernemers per bedrijf	1.15	1.09	1.27
Gemiddelde leeftijd van de ondernemer	43	44	43
Arbeidsbezetting in manjaren:			
arbeid v/d ondernemer	1.39	1.27	1.61
arbeid v/d echtgenotes	.14	.07	.26
arbeid v/d overige gezinsleden	.10	.02	.24
arbeid van vast perso- neel	.58	.67	.42
arbeid van los perso- neel	.41	.35	.52
Totale arbeidsbezetting	2.62	2.38	3.05
Energieverbruik:			
gas m ³ x 1000	2.8	2.6	3.2
petroleum lt x 1000	.1	.1	.1
ov. olie lt x 1000	.7	.9	.2
Totaal verbruik in k/cal x 1.000.000	28	29	27
Idem in joules x 1.000.000.000	117	120	112
Electriciteit (x 1000 KWH)	2.9	2.6	3.3

Bijlage 3 Bedrijfsresultaten over 1983/84 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boekoop e.o.	Midden Betuwe, Zeeland, Noord- Brabant, Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Omzet in %	100	58	42
Geïnvesteed vermogen per begin van het boekjaar	569000	476000	734000
KOSTEN			
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	13690	12570	15700
Afschrijving vaste plant- opstand	90	0	240
Huur en pacht	2390	860	5130
Rente	31720	27400	39460
Onderhoud	4780	4180	5860
Electriciteit	700	690	710
Gas	1430	1340	1580
Overige energiekosten	650	880	240
Meststoffen	4550	4060	5440
Zaad-plant-en pootgoed	14060	12320	17180
Bestrijdingsmiddelen	1900	1030	3460
Overige materialen	7540	8270	6230
Veekosten	670	0	1870
Werk door derden	3520	1090	7890
Afleveringskosten	4010	4280	3530
Autokosten 1)	3930	3620	4480
Arbeid ondernemers	67970	62050	78590
Arbeid echtgenotes	4650	2310	8830
Arbeid ov. gezinsleden	3550	750	8600
Arbeid personeel	27160	28470	24810
Verlies op debiteuren	270	330	170
Overige kosten	9400	8140	11650
TOTAAL	208630	184640	251650
minus subsidie loon	40	40	20
TOTALE KOSTEN	208590	184600	251630
OPBRENGSTEN			
Groenten	1470	0	4160
Fruit	120	0	330
Snijbloemen	40	70	0
Boomkwekerij	186170	165610	223000
Overige tuinbouwprod.	20	0	50
Mutatie veldinventaris	-20	0	-60
Akkerbouw en veeteelt	1580	0	4410
Overige opbrengsten	1680	1120	2680
Aanwas vaste plantopstand	130	0	370
Aanwas boomkwekerij	-200	6490	-12190
TOTALE OPBRENGSTEN	190990	173290	222760
ONDERNEMERSOVERSCHOT	-17600	-11310	-28870
in % van de kosten	-8	-6	-11
in % van het geïnvest. verm.	-3	-2	-4
Arbeidsopbr. per manjaar	32680	34510	30110

1) Excl. afschrijving en rente

Bijlage 4. Spreiding van het ondernemersoverschot in % van de kosten
(aantal bedrijven per rentabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden-Betuwe, Zeeland, Noord- Brabant en Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Rentabiliteitsklasse	%	%	%
Negatief			
50 en meer	9	-	25
50 - 40	2	2	2
40 - 30	7	9	4
30 - 20	15	15	13
20 - 10	19	24	11
10 - 0	11	15	5
Totaal verliesgevend	63	65	60
Positief			
0 - 10	16	13	21
10 - 20	15	18	11
20 - 30	3	2	3
30 en meer	3	2	5
Totaal winstgevend	37	35	40
	100	100	100
Ondernemersoverschot per f 100,- kosten (ongew.gem.)	-11	- 8	-17
Standaraafout	3,1	3,1	6,2

Bijlage 5 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1983/84
(gemiddeld per ondernemer)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden Betuwe, Zeeland, Noord- Brabant, Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Aantal ondernemers	67	37	30
Ondernemersoverschot	-15240	-10370	-22780
Handenarbeid v.d. ondernemer	58870	56850	62010
Arbeidsopbrengst v.d. ondern.	43630	46480	39230
Berekende rente +	27470	25110	31130
Ontvangen rente +	90	80	100
Betaalde rente -	6490	5520	8000
Saldo	21070	19670	23230
Rentesubsidie	60	0	160
Ondernemersinkomen	64760	66150	62620
Handenarbeid echtgenote	4020	2120	6970
Handenarb. overige gezinsl.	3090	690	6780
Gezinsinkomen uit bedrijf	71870	68960	76370
Inkomen buiten bedrijf	13170	13320	12940
Totaal inkomen	85040	82280	89310
Premie volksverzekering	7340	6140	9180
Premies vrijw. verzekering	4960	4500	5670
Persoonlijke belastingen	7100	6530	8000
Betaald loon gezinsleden	1170	220	2640
Overige gezinsbestedingen	41910	44830	37410
Totaal van gezinsbestedingen	62480	62220	62900
Besparing	22560	20060	26410
Specificatie v/h inkomen buiten bedrijf			
Positief			
Huurwaarde woning(en)	8480	9350	7140
Huren buiten bedrijf	210	80	420
Rente buiten bedrijf	2230	2310	2110
Uikering volksverzekeringen	4040	4600	3170
Inkomen uit arbeid	4110	3000	5820
Overige baten	380	370	400
Totaal positief	19450	19710	19060
Negatief			
Afschrijving woning(en)	2860	3120	2470
Onderhoud, verzekering en grondlasten woning(en)	1100	1140	1030
Rente prive-leningen	2150	2130	2180
Overige lasten	170	0	430
Totaal negatief	6270	6390	6110
Inkomen buiten bedrijf	13180	13320	12950

Bijlage 6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en van het totaalinkomen van de ondernemer (aantal ondernemers per inkomensklasse in %)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden-Betuwe, Zeeland, Nrd.-Brabant en Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Aantal ondernemers	67	37	30
<hr/>			
Arbeidsopbrengst ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	4	2	8
-f 30.000,- - -f 15.000,-	1	-	2
-f 15.000,- - f 0,-	4	4	4
f 0,- - f 15.000,-	7	6	9
f 15.000,- - f 30.000,-	20	16	28
f 30.000,- - f 45.000,-	26	31	17
f 45.000,- - f 60.000,-	4	7	-
f 60.000,- - f 90.000,-	21	20	20
f 90.000,- en meer	13	14	12
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
<hr/>			
Ondernemersinkomen ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	3	-	6
-f 30.000,- - -f 15.000,-	2	2	2
-f 15.000,- - f 0,-	-	-	-
f 0,- - f 15.000,-	6	-	15
f 15.000,- - f 30.000,-	9	15	-
f 30.000,- - f 45.000,-	12	13	11
f 45.000,- - f 60.000,-	27	29	25
f 60.000,- - f 90.000,-	18	22	13
f 90.000,- - f 120.000,-	7	4	11
f 120.000,- en meer	16	15	17
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
<hr/>			
Totaalinkomen ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	-	-	-
-f 30.000,- - -f 15.000,-	1	-	2
-f 15.000,- - f 0,-	2	-	4
f 0,- - f 15.000,-	3	-	9
f 15.000,- - f 30.000,-	3	4	2
f 30.000,- - f 45.000,-	7	8	4
f 45.000,- - f 60.000,-	22	23	21
f 60.000,- - f 90.000,-	25	33	13
f 90.000,- - f 120.000,-	18	16	21
f 120.000,- en meer	19	16	24
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>

Bijlage 7. Spreiding van de besparing (aantal ondernemers per besparings-
klasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Aantal ondernemers	67	37	30
Besparingsklasse	%	%	%
Negatief			
f 30.000,- en meer	3	-	8
f 30.000,- - f 15.000,-	2	3	-
f 15.000,- - f 0,-	23	18	30
Totaal negatief	28	21	38
Positief			
f 0,- - f 15.000,-	15	18	9
f 15.000,- - f 30.000,-	23	30	13
f 30.000,- - f 45.000,-	19	20	17
f 45.000,- en meer	15	11	23
Totaal positief	100	100	100

Bijlage 8 Herkomst van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden Betuwe, Zeeland, Noord- Brabant, Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	13690	12570	15700
Afschrijving vaste plantopst	80	0	240
Totaal van afschrijvingen	13770	12570	15940
Besparingen	26040	21890	33480
Totaal van afschrijvingen en besparingen	39810	34460	49420
Erfenissen en schenkingen	1010	300	2290
Boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen	-3360	-3770	-2630
Koerswinsten of -verliezen op effecten	300	460	0
Uitkering van levensverzek.	50	80	0
Vermogenssubsidies:			
- meer ontvangen dan bere- kende WIR-premie	-170	-180	-160
- woningsubsidie	20	40	0
Totaal van vermogenssubs.	-150	-140	-160
Totaal van eigen middelen	37660	31390	48920
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	8260	3180	17370
Mutaties van kredieten van banken op lange termijn	-4230	-4060	-4520
Totaal op lange termijn	4030	-880	12850
Mutaties in vr.vermogen op korte termijn	4520	6410	1100
Totaal van vreemde middelen	8550	5530	13950
Totaal beschikbare middelen	46210	36920	62870

Bijlage 9 Besteding van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden Betuwe, Zeeland, Noord- Brabant, Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Aflossingen op leningen o/g	6770	4320	11170
Bruto investeringen in:			
- grond (in exploitatie)	2680	-1930	10960
- bedrijfsgebouwen	1750	-110	5090
- glasopstanden	560	850	30
- verwarmingsinstallaties	140	140	160
- overige installaties	930	710	1340
- machines en werktuigen	5610	4110	8310
- plantopstanden	70	0	200
- boomkwekerij	-200	6490	-12190
- vee	10	0	20
- betaling op lopende invest	320	490	30
- overige inventaris	3240	4290	1290
Bruto investering voor af- trek van WIR-premie	15110	15040	15240
Af: aanspraak op WIR basis- premie en KST	1710	1260	2520
Bruto-investeringen minus WIR-premie	13400	13780	12720
Veldinventaris	-20	0	-60
Materialen	560	330	970
Vooruitbetaalde kosten	-140	-290	130
Totaal ov. prod. middelen	400	40	1040
Woningen	-1970	-3120	90
Deelname veiling e.d.	200	220	160
Leningen u/g	3190	5090	-220
Overige beleggingen	3440	1210	7450
Netto-investeringen en be- leggingen buiten het bedrijf	4860	3400	7480
Vorderingen	13410	12460	15130
Effecten	1120	1750	-10
Spaarrekeningen	4370	-2440	16600
Kas, bank en postgiro	1880	3610	-1260
Totaal van mutaties en liquiditeiten	20780	15380	30460
Totaal bestedingen van middelen	46210	36920	62870

N.B. Onder bruto-investeringen moet worden verstaan: aankopen minus verkopen tegen boekwaarde.

Bijlage 10 Balans per 30 april 1984 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden Betuwe, Zeeland, Noord- Brabant, Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Boekw.slijtende duurz.prod. midd.in % van de nieuwwaarde per begin v.h.boekjaar	38	39	36
Idem per einde boekjaar	37	39	34
Duurz.prod,middelen:			
Grond(in exploitatie)	148950	146580	153210
Bedrijfsgebouwen	29160	17980	49230
Glasopstanden	9580	13030	3400
Verwarmingsinstallaties	2680	3480	1250
Overige installaties	13580	11980	16440
Machines en werktuigen	18670	11960	30730
Plantopstanden	860	0	2410
Boomkwekerij	171690	141290	226240
Vee	320	0	910
Bet.op lop.investeringen	320	490	30
Overige inventaris	21330	28750	7940
Totaal	417140	375540	491790
Ov.produktiemiddelen			
Voorraad materialen	1020	520	1930
Vooruitbetaalde kosten	200	100	360
Totaal	1220	620	2290
Liquiditeiten:			
Vorderingen	78370	81580	72610
Effecten	2570	3990	20
Spaarrekeningen e.d.	39080	27730	59450
Kas,lop.rek.banken/giro	17510	12690	26160
Totaal	137530	125990	158240
Overige bezittingen			
Woningen	166720	169250	162170
Deelname veiling e.d.	650	620	710
Leningen u/g	7110	10690	690
Diversen	8550	6750	11810
Totaal	183030	187310	175380
Totaal activa	738920	689460	827700
Passiva			
Vreemd vermogen	138040	122710	165560
Eigen vermogen	600880	566750	662140
Totaal passiva	738920	689460	827700
Eigen verm.in % v/h totaal vermogen	81	82	80

Bijlage 11 Samenstelling van het vreemde vermogen per 30 april 1984 en de vermogensvergelijking (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden Betuwe, Zeeland, Noord- Brabant, Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Vr.vermogen op lange term.			
Leningen van Rabobanken	75910	53220	116620
Leningen van ov.banken	15060	18520	8860
Leningen van familieleden	9100	9600	8200
Leningen van ov.partic.	160	250	0
Kredieten Rabobanken	8610	12080	2400
Kredieten ov.banken	5220	4450	6600
Overig	1330	870	2140
Totaal	115390	98990	144820
Vr.verm. op korte term.			
Te betalen omzet-en loonbel.	1670	1700	1620
Te betalen kosten	18730	19260	17770
Te betalen investeringen	1410	1870	580
Overig	840	890	770
Totaal	22650	23720	20740
Totaal vreemd vermogen	138040	122710	165560
vr.verm.in % v/h totaalverm.	19	18	20
Vermogensvergelijking			
Eigen verm. per 30-04-1983	569460	540940	620650
Corr.o/d balans 30-04-1983	1050	430	2140
Corr.a.g.v.wijziging in de keuzeregeling betr.omzetz.	0	0	10
Toe - en uittreding v.firm.	-2000	-2290	-1470
Verm.inbreng v. echtgenote	930	0	2590
Herw. a.g.v.prijswijziging	7550	8850	5230
Eigen verm. per 1-05-1983	576990	547930	629150
Mut. eigen verm. in 1983/84	23890	18820	32980
Eigen vermogen per 30 april 1984	600880	566750	662130

Bijlage 12. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 30 april 1984
(aantal bedrijven per solvabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Solvabiliteitsklasse	%	%	%
tot 10	1	1	-
10 - 20	-	-	-
20 - 30	3	-	8
30 - 40	-	-	-
40 - 50	2	4	-
50 - 60	2	1	5
60 - 70	14	17	9
70 - 80	12	10	14
80 - 90	17	18	14
90 - 100	49	49	50
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Eigen vermogen in % van het totaalvermogen (ongewogen gemiddelde)	82	83	81
Standaardfout	2,4	3,0	4,0

Bijlage 13 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus
vreemd vermogen op korte termijn per 30-4-1984 (gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden Betuwe, Zeeland, Noord- Brabant, Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Kas, lop.rekeningen banken en postgiro	17510	12690	26160
Spaarrekeningen e.d.	39080	27730	59450
Effecten	2570	3990	20
Voorraad product en vorderingen	78370	81580	72610
Voorr.materialen e.d.	1220	620	2290
A. Totaal	138750	126610	160530
Te betalen omzet- en loonbelasting	1670	1700	1620
Te betalen kosten	18730	19260	17770
Te betalen investeringen	1410	1870	580
Overig kort krediet	850	890	780
B. Totaal vr.verm. op korte term.	22660	23720	20750
Saldo (A minus B)	116090	102890	139780
id.in % v/d kosten	56	56	56

Bijlage 14. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg
Aantal bedrijven	57	33	24
Liquiditeitsklasse	%	%	%
Negatief			
20 - 10% van de jaarkosten	2	4	-
10 - 0% van de jaarkosten	-	-	-
Totaal negatief	2	4	-
Positief			
0 - 10% van de jaarkosten	5	4	8
10 - 30% van de jaarkosten	20	14	29
30 - 50% van de jaarkosten	21	25	15
50 - 70% van de jaarkosten	18	20	14
70% en meer van de jaarkosten	34	33	34
Totaal positief	98	96	100
	100	100	100

Bijlage 15. Bedrijfsresultaten (gemiddeld per bedrijf) en het inkomen, de gezinsbesteding en de besparing (gemiddeld per ondernemer) over de jaren 1980/81 t/m 1983/84

	1980/81	1981/82	1982/83	1983/84
Aantal bedrijven	58	56	57	57
Aantal ondernemers	69	67	69	67
Opp. boomkwekerijgewassen in de open grond (are)	245	256	252	260
Id. onder glas (are)	4	4	5	5
Arbeidsbezetting in manjaren	2,64	2,57	2,58	2,62
Kosten:				
Arbeidskosten 1)	85.600	94.200	102.120	103.300
Rentekosten	31.060	36.720	33.610	31.720
Afschrijvingen	12.730	13.410	14.030	13.780
Materiaalkosten	27.510	25.360	29.840	28.050
Overige kosten	<u>27.580</u>	<u>28.390</u>	<u>28.370</u>	<u>31.740</u>
Totale kosten	184.480	198.080	207.970	208.590
Opbrengsten:				
Boomkwekerijprodukten	156.020	149.770	161.100	186.170
Mutatie van de voorraad boomkwekerijprodukten	420	7.300	1.010	- 200
Overige opbrengsten	<u>5.740</u>	<u>4.880</u>	<u>4.720</u>	<u>5.020</u>
Totale opbrengsten	162.180	161.950	166.830	190.990
Ondernemersoverschot	-22.300	-36.130	-41.140	-17.600
Idem in % van de kosten	- 12	- 18	- 20	- 8
Percentage winstgevende bedr.	24	16	15	37
Inkomen en besparing (per ondernemer)				
Arbeidsopbrengst ondernemer	27.350	21.030	21.870	43.630
Ondernemersinkomen	45.030	44.530	43.520	64.760
Gezinsinkomen uit bedrijf	53.280	53.070	53.360	71.870
Totaalinkomen	62.800	62.930	65.000	85.040
Premie volksverzekeringen	5.990	6.680	7.030	7.340
Premie vrijw. verzekeringen	4.470	4.600	4.930	4.960
Persoonlijke belastingen	7.000	4.770	5.970	7.100
Betaalde arb.kosten gezinsl.	1.960	2.010	2.270	1.170
Overige gezinsbestedingen	<u>37.200</u>	<u>39.860</u>	<u>38.620</u>	<u>41.910</u>
Totaal van gezinsbestedingen	56.620	57.920	58.820	62.480
Besparing	6.180	5.010	6.180	22.560
Percentage ondernemers met (positieve) besparing	57	55	70	72

1) Minus subsidie.

Bijlage 16. Herkomst en besteding van de middelen en de balansen per 30 april over de jaren 1980/81 t/m 1983/84 (gemiddeld per bedrijf)

	1980/81	1981/82	1982/83	1983/84
Aantal bedrijven	58	56	57	57
Herkomst	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.
Afschrijvingen	12,7	13,4	14,0	13,8
Besparingen	<u>7,1</u>	<u>5,8</u>	<u>7,2</u>	<u>26,0</u>
Totaal van afschr. en besp.	19,8	19,2	21,2	39,8
Ov. mutaties in het eigen verm.	<u>1,5</u>	<u>3,2</u>	<u>1,5</u>	<u>-2,2</u>
Totaal van eigen middelen	21,3	22,4	22,7	37,6
Nw.leningen o/g op lange term.	P.M.	P.M.	P.M.	8,3
Ov. mutaties in het vr. vermogen	<u>P.M.</u>	<u>P.M.</u>	<u>P.M.</u>	<u>0,3</u>
Totaal van beschikbare middelen	P.M.	P.M.	P.M.	46,2
Besteding				
Aflossingen op leningen o/g	P.M.	P.M.	P.M.	6,8
Bruto-invest. voor aftrek van WIR-premie	16,3	21,4	16,5	15,1
AF: aanspraak op WIR-basis-premie en KST	<u>2,9</u>	<u>1,7</u>	<u>1,9</u>	<u>1,7</u>
Bruto-inv. minus WIR-premie	13,4	19,7	14,6	13,4
Mutaties in veldinv., materialen e.d.	-	0,2	-0,2	0,4
Netto-inv. en belegg. buiten het bedrijf	9,3	1,3	0,6	4,8
Mutaties in liquiditeiten	<u>8,9</u>	<u>-2,9</u>	<u>7,4</u>	<u>20,8</u>
Totale besteding van middelen	P.M.	P.M.	P.M.	46,2
Balansen per 30 april	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.
Activa				
Duurz. produktiemiddelen	416,5	423,5	405,3	417,1
Liq. en voorr. materialen e.d.	109,1	109,2	116,3	138,8
Overige bezittingen	<u>173,4</u>	<u>183,6</u>	<u>185,0</u>	<u>183,0</u>
Totaal activa	699,0	716,3	706,6	738,9
Passiva				
Vr. vermogen op korte termijn	19,7	16,9	18,1	22,6
Vr. vermogen op lange termijn	<u>125,4</u>	<u>119,8</u>	<u>118,3</u>	<u>115,4</u>
Totaal vreemd vermogen	145,1	136,7	136,4	138,0
Eigen vermogen	<u>553,9</u>	<u>579,6</u>	<u>570,2</u>	<u>600,9</u>
Totaal passiva	699,0	716,3	706,6	738,9
Eigen verm. in % v/h totaalverm.	79	81	81	81
Liquiditeit op korte termijn:				
Liquiditeiten, voorraad materialen e.d.	109,2	109,2	116,3	138,8
Vr. vermogen op korte termijn	<u>19,7</u>	<u>16,9</u>	<u>18,1</u>	<u>22,7</u>
Saldo	89,5	92,3	98,2	116,1
Idem in % van de kosten	49	47	47	56

1) Exclusief herwaardering.

In de reeks "Periodieke Rapportage" zijn op dit gebied verschenen:

- No. 23-82   Rentabiliteit en financiering van de boomkwekerij in Boskoop e.o., Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg over 1982/83.
- No. 20-83   Rentabiliteit en financiering van de champignonteelt in Nederland over 1983.
- No. 21-82   Rentabiliteit en financiering van de bloembollenteelt in Nederland over 1982.
- No. 18-83   Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt onder glas in Nederland over 1983.
- No. 17-83   Rentabiliteit en financiering van de snijbloementeelt onder glas in Nederland over 1983.
- No. 16-83   Rentabiliteit en financiering van de potplantenteelt onder glas in Nederland over 1983.
- No. 15-83   Rentabiliteit en financiering van de tuinbouw onder glas in Nederland over 1983.
- No. 22-83   Rentabiliteit en financiering van de fruitteelt in Nederland over 1983 (oogst 1983/84).
- No. 19-83   Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt in de open grond in Nederland over 1983.